НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Інституту
Член-кореспондент НАН України
_____Денис КОЛИБО
«08» вересня 2026 року

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
ТА ЕТИКУ АКАДЕМІЧНИХ ВІДНОСИН

«СХВАЛЕНО»
Вченою радою
Інституту біохімії
ім. О.В. Палладіна НАН України
протокол № 13
від 08. вересня .2026 р.

Київ – 2026

1. Загальні положення

1.1. Положення «Про академічну доброчесність та етику академічних відносин в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України» (далі – Положення) розроблено базуючись на Законах України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту» (стаття 42 «Академічна доброчесність), від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» (статті 6, 32, 62, щодо стандартів вищої освіти, внутрішньої системи забезпечення якості та академічну доброчесність), від 26.11.2015 № 848-VIII «Про наукову і науково-технічну діяльність» (норми щодо наукової етики, відповідальності за недоброчесну наукову практику та вимог до результатів досліджень), від 10.02.1995 № 51/95-ВР «Про наукову і науково-технічну експертизу», від 23.12.1993 № 3792-XII «Про авторське право і суміжні права» (у частині захисту прав інтелектуальної власності та недопущення плагіату), від 18 грудня 2025 р. № 4742-IX «Про академічну доброчесність»; Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» (у частині вимог до якості підготовки, атестації та відповідальності здобувачів), Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 «Про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради» (у частині дотримання вимог академічної доброчесності при атестації та захисті дисертацій), Наказу МОН України від 08.02.2022 № 130 «Про затвердження Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (у частині вимог до доброчесності під час оцінювання результатів навчання), Методичних рекомендації МОН України щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах освіти (у частині профілактики порушень, формування культури доброчесності та процедур реагування), «Етичного кодексу вченого», затвердженого загальними зборами НАН України 15.04.2009 р., Листів МОН України від 23.10.2018 року № 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» та від 15.08.2018 № 1/11-8681 «Стосовно Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)», «Етичного кодексу вченого», розробленого в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України (ІБХ НАН України) та затвердженого Вченою радою ІБХ НАН України (протокол № 13 від 8.09.2026р), Статуту ІБХ НАН України, Положення «Про організацію освітнього процесу в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України».

1.2. Під час розроблення Положення було враховано попередній досвід і напрацювання у цій сфері Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного авіаційного університету, Національного університету «Києво-Могилянська Академія», Національного університету «Одеська політехніка», Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України.

Положення регулює застосування та дотримання правил наукової етики при провадженні наукової та освітньої діяльності, а також визначає порядок перевірки наукових публікацій, дисертаційних робіт, а також навчально-методичних робіт і матеріалів, що надходять до Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України (далі – Інститут, ІБХ НАН України) щодо дотримання принципів академічної доброчесності.

Положення є складовою нормативної бази системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ІБХ НАН України.

1.3. Положення розроблене з метою запобігання, поширення та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних наукових роботах на здобуття ступеня доктора філософії, доктора наук, а також наукових видань та наукових результатів працівників Інституту та/або залучених до роботи в інституті працівників сторонніх установ та організацій, та/або здобувачів наукових ступенів та вчених звань задля дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й оригінальності під час створення авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Дія Положення поширюється на суспільні відносини, що виникають у зв'язку з провадженням академічної діяльності, яка охоплює:

− наукову, науково-педагогічну, педагогічну, викладацьку діяльність;

− навчальну діяльність здобувачів освіти;

− освітню діяльність закладів освіти, наукових установ;

− створення, виконання та оцінювання проектів у сфері освіти і науки;

− створення, рецензування, наукове редагування академічних творів;

− вступні випробування у закладах освіти (наукових установах);

− проведення олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру у сфері освіти і науки та участь у таких заходах (далі – конкурси);

− присудження наукових ступенів і ступенів освіти, присвоєння вчених і педагогічних звань, кваліфікаційних категорій, обрання дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України;

− здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;

− атестацію наукових працівників;

− здійснення наукової і науково-технічної експертизи.

Наукові працівники, науково-педагогічні, педагогічні працівники, інші особи у своїй діяльності зобов'язані дотримуватися основних правил академічної доброчесності, які визначені Розділом ІІ Закону України «Про академічну доброчесність» та цим Положенням.

2. Основні цінності, принципи та види порушень академічної доброчесності

2.1. В ІБХ НАН України академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законодавством України правил визнається засадничою цінністю наукової та освітньої діяльності.

Наукова, освітня, професійна та творча діяльності працівників ІБХ НАН України базується на таких цінностях:

– чесності суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;

– довірі до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;

– повазі до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінуванні різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;

– справедливості у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, послідовного та неупередженого реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесного оцінювання результатів академічної діяльності;

– відповідальності суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

– стійкості у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;

– рішучості у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливості у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності

2.2. Принципами академічної доброчесності є:

1) пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

2) відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

3) нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушень академічної доброчесності;

4) повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність права інтелектуальної власності;

5) уникнення конфлікту інтересів.

2.3. В Інституті відслідковуються порушення академічної доброчесності, фіксується інформація про випадки академічного або інших видів плагіату.

2.4. В ІБХ НАН України створюються реєстри порушень академічної доброчесності та етики учасниками освітнього процесу/наукової діяльності, куди вноситься інформація про випадки академічного або інших видів плагіату, виявлених при перевірці кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії або інших наукових результатів та/або наукових видань ІБХ НАН України.

2.5. Видами порушень академічної доброчесності є:

Відчуження авторства - це передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором.

Авторство вважається відчуженим з моменту оприлюднення академічного твору (його частини) під іменем особи, яка не є його (її) автором.

Академічний плагіат - це оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) (за наявності інформації про автора/авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору.

Приписування авторства - це оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні.

Самоплагіат - це оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення.

Не вважається самоплагіатом оприлюднення в дисертації на здобуття наукового ступеня раніше опублікованих власних наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення.

Фабрикація - це вигадування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності.

Фальсифікація - це свідома зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності.

Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом - це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього.

Недоброчесне оцінювання - це свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених цим Законом, законодавством, внутрішніми актами, умовами конкурсу, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності.

Несамостійне виконання завдання - це виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб).

Несамостійне виконання навчальних, конкурсних завдань може здійснюватися у формі списування, виконання завдання іншою особою чи в іншій формі, визначеній актами законодавства, внутрішніми актами або правилами проведення конкурсу.

Недозволена допомога - це надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності.

Академічний саботаж - це діяння (дія чи бездіяльність) педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності.

Схиляння до порушення академічної доброчесності - це прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності.

Інституційними порушеннями академічної доброчесності закладів освіти, наукових установ, наукових видавництв є:

1) надання, поширення закладом освіти, науковою установою, науковим видавництвом недостовірної інформації щодо власної академічної діяльності та/або академічної діяльності їхніх педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, здобувачів освіти;

2) бездіяльність щодо розбудови системи та/або механізмів чи правил забезпечення академічної доброчесності;

3) безпідставне залишення без розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності;

4) невжиття заходів, спрямованих на виявлення порушень академічної доброчесності;

5) невжиття заходів реагування на встановлені факти порушення академічної доброчесності.

3. Основні правила академічної доброчесності

3.1. Наукові та науково-педагогічні працівники у своїй професійній діяльності зобов'язані дотримуватись таких правил:

– ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;

– ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;

– перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;

– чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;

– доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності; – власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;

– стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

– вчасно, неупереджено, невибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених Законом України «Про академічну доброчесність та цим Положенням;

– чітко виокремлювати і розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати наукової діяльності інших осіб;

– під час оприлюднення результатів досліджень нести відповідальність за їх достовірність і вплив на суспільство.

3.2. Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

– виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

– у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

– академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

3.3. Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) в науковій та освітній діяльності.

3.3.1. Використання інструментів штучного інтелекту в науковій та освітній діяльності в Інституті допускається, за умови дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та відповідальності. Особи, які використовують інструменти ШІ, несуть повну відповідальність за зміст, достовірність та оригінальність результатів, поданих як власні.

3.3.2. Допускається використання ШІ для:

- мовного редагування, перекладу та стилістичного покращення текстів;
- підготовки чернеток, планів, структур документів; аналізу даних, програмування, візуалізації - за умови перевірки результатів;
- пошуку ідей, формування гіпотез, генерації прикладів;
- навчальних і допоміжних цілей.

За таких умов ШІ не вважається співавтором, а його використання не звільняє від відповідальності автора.

3.3.3. Забороняється використання ШІ:

- подання згенерованого ШІ тексту, результатів або коду як повністю власної роботи без належного зазначення;
- використання ШІ для фабрикації або фальсифікації даних;
- автоматичне генерування наукових висновків без критичної перевірки;
- використання ШІ з метою обходу процедур оцінювання, атестації чи перевірки на плагіат;
- використання ШІ для створення фальшивих зображень, графіків або результатів експериментів.

3.3.4. Використання ШІ підлягає декларуванню, якщо воно:

- суттєво вплинуло на зміст тексту;
- використовувалося для аналізу даних або підготовки результатів;
- застосовувалося під час підготовки дисертацій, публікацій, звітів.

Забороняється використання ШІ для автоматичного створення наукових статей чи дисертацій без перевірки та редагування автором.

Результати, згенеровані ШІ, мають бути чітко позначені у тексті чи супровідних матеріалах (наприклад, у примітках чи acknowledgements).

3.3.5. Форма та обсяг декларування використання ШІ визначаються внутрішніми документами Інституту або вимогами відповідного видання/проєкту.

3.3.6. Порушення правил використання ШІ розглядається як порушення академічної доброчесності та тягне за собою відповідальність відповідно до цього Положення.

4. Управління, контроль і моніторинг процесів дотримання академічної доброчесності

4.1. Управління процесами дотримання академічної доброчесності в Інституті здійснює заступник директора з наукової роботи.

4.2. Контроль за дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам порушень академічної доброчесності при здійсненні наукової діяльності проводиться в частині:

− виконання науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок державного та/або місцевих бюджетів;

− проведення інститутських заходів наукового, науково-методичного і іншого спрямування (конференції, семінари тощо);

− проведення захистів дисертацій на здобуття наукових ступенів;

− захисту прав інтелектуальної власності;

− діяльності наукових журналів Інституту.

4.3. Контроль за дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам порушень академічної доброчесності в освітній діяльності та освітньому процесі проводиться в частині:

− проведення навчальних занять;
− виконання здобувачем самостійної роботи та індивідуальних завдань;
− здійсненні практичної підготовки;
− складанні екзаменів, заліків;
− об'єктивного оцінювання;
− підготовці і захисті кваліфікаційних робіт.

4.4. Контроль за дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності здобувачем вищої освіти на навчальних заняттях, при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач/науковий керівник/члени екзаменаційної комісії.

4.5. Контроль за дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при проведенні публічної презентації та підготовці висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здійснює завідувач випускової кафедри Біологія, заступник директора з наукової роботи та рецензенти (експерти).

4.6. Контроль за дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності авторами публікацій у наукових виданнях Інституту здійснюють головні редактори, заступники головних редакторів та відповідальні секретарі редакційних колегій відповідних видань.

4.7. Моніторинг за дотриманням цінностей та принципів академічної доброчесності в Інституті здійснює заступник директора з наукової роботи та Комісія з етики та управління конфліктами.

5. Система забезпечення академічної доброчесності

5.1. Система забезпечення принципів академічної доброчесності включає в себе наступні складові:

1) нормативну базу:
− Закон України «Про академічну доброчесність»;
− дане Положення;
- Порядок розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання (затверджений «08» вересня 2026р. №13);
- Положення «Про запобігання академічному плагіату та його виявлення в кваліфікаційних роботах на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знать 09-«Біологія» за спеціальністю 091-«Біологія» в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України» (затверджене «08» вересня 2026р. №13);
− інші нормативні документи ІБХ НАН України, які містять розгляд питань, пов'язаних з дотриманням цінностей, принципів та правил академічної доброчесності;

2) структурні підрозділи та Комісія з етики та управління конфліктами забезпечують в Інституті популяризацію цінностей, принципів та правил академічної доброчесності, їх впровадження в наукову та освітню діяльність, здійснюють наглядову та контролюючу функцію, а також розглядають спірні питання, які можуть виникати під час провадження наукової та освітньої діяльності.

3) інформаційну базу, за допомогою якої здійснюється популяризація цінностей, принципів, правил академічної доброчесності та забезпечується своєчасність інформування всіх учасників наукової та освітньої діяльності Інституту :
− сторінка вебсайту «Академічна доброчесність»;
− електронна сторінка наукового працівника/викладача;
− оприлюднення дисертацій;
− каталог наукових публікацій;
− розміщення в відкритому доступі інформаційних та методичних матеріалів, присвячених інформаційній грамотності, які сприяють мінімізації можливостей для

порушення академічної доброчесності, розвитку корпоративної культури та підвищенню обізнаності усіх учасників наукової та освітньої діяльності, вчених щодо цінностей, принципів, правил академічної доброчесності.

Інформаційно-технологічна діяльність щодо популяризації принципів та цінностей академічної доброчесності, основ інформаційної грамотності та роботи з базами даних здійснюється кураторами та завідувачем аспірантури/випускової кафедри спільно з науково-технічною бібліотекою Інституту;

4) інструменти контролю дотримання академічної доброчесності у науковій та освітній діяльності Інституту:

− перевірка на відсутність ознак порушення академічної доброчесності в наукових та навчальних роботах;

− анкетування стосовно порушень академічної доброчесності;

− анкетування стосовно корупційних проявів та запобігання конфлікту інтересів.

6. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

6.1 Порушенням академічної доброчесності є дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, передбачена Законом України «Про академічну доброчесність» або спеціальними законами.

6.2 Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:

1) обман – свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

2) несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:

− порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;

− упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;

− застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

− надання або отримання незаслуженої переваги;

3) бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

4) привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

6.3 Суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту відповідно до процедур, визначених цим Положенням та чинним законодавством (принцип презумпції академічної доброчесності).

6.4 Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням Комісії з етики та управління конфліктами.

6.5 Відповідальність за дотриманням цінностей, принципів та правил академічної доброчесності під час здійснення наукової та освітньої діяльності покладається на

− здобувачів вищої освіти;

− наукових, науково-педагогічних працівників;

− співробітників Інституту;

− членів редакційних рад наукових журналів;

− комісії з академічної доброчесності.

6.6 В разі встановлення факту порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства України або чинних нормативних документів ІБХ НАН України може бути застосовано одну або декілька санкцій:

6.6.1 до наукових, науково-педагогічних працівників:

1) у межах притягнення до академічної відповідальності:

– заборона претендувати на присвоєння вченого (педагогічного) звання на строк від одного до трьох років;

– позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; – виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління Інституту з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;
– позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового ступеня на строк від одного до трьох років;
– позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
– позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;
– позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;
– виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого Інститутом, з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;
– проведення додаткової перевірки на відсутність ознак академічного плагіату всіх робіт, автором яких є порушник;
– відкликання з друку робіт, автором яких є порушник, і підготовка яких була здійснена з порушенням академічної доброчесності;
– відмови в присвоєнні вченого звання, наукового ступеня тощо;
2) у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:
– догана;
– звільнення;
6.6.2 до здобувачів вищої освіти та/або наукового ступеня (доктора наук включно):
1) виховні заходи реагування:
– обов'язкового вивчення навчальної дисципліни, яка забезпечує надання знань стосовно питань з академічної доброчесності;
– усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
– письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
– повторне виконання завдання;
2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:
– повторного вивчення навчальної дисципліни, проходження практики, виконання індивідуальної роботи;
– повторного проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);
– позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
– відрахування здобувача вищої освіти та/або наукового ступеня (крім осіб з особливими освітніми потребами);
– позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих Інститутом, на строк від одного до трьох років;
– позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;
– виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;
6.6.3 до вступників, учасників конкурсів:
– припинення участі у конкурсі;
– скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).
6.7 Факти порушення академічної доброчесності співробітниками ІБХ НАН України виявляються посадовими особами, зокрема керівниками структурних підрозділів, спеціалізованих вчених рад, оргкомітетів конференцій, редакцій наукових журналів тощо.
6.8 У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності при виконанні завдань наукових досліджень, виконанні проєктів, кваліфікаційних робіт керівник/викладач роботи

зобов'язаний повідомити (у формі службової записки) про зазначений факт порушення керівника структурного підрозділу та заступника директора Інституту з наукової роботи.
6.9 У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено ступінь вищої освіти доктор філософії (PhD), така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.
6.10 Застосування певного виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:
– визнання порушником провини у порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;
– факту співпраці з комісією або відмови від співпраці під час розгляду справи про порушення;
– факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;
– ступеню впливу порушення на репутацію Інституту, наукової школи тощо;
– ступеню впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів вищої освіти) та здійснення наукової і освітньої діяльності (для наукових та науково-педагогічних працівників);
– інших обставин вчинення порушення.

7. Комісія з етики та управління конфліктами

7.1 Комісія з етики та управління конфліктами (далі – комісія з етики) виконує наглядову та контролюючу функцію з питань дотримання учасниками наукової та освітньої діяльності норм і принципів академічної доброчесності, етики та вирішує конфліктні ситуації, які виникають під час провадження наукової та освітньої діяльності між його учасниками.
На комісію з етики покладені такі завдання:
- організаційно-методичне забезпечення виконання прийнятих в ІБХ НАН України стандартів академічної доброчесності;
- виявлення порушень засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм з боку співробітників ІБХ НАН України та здобувачів ступенів вищої освіти;
- здійснення процедури розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання;
- здійснення процедури розгляду рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про встановлення (невстановлення) наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі присуджено науковий ступінь, присвоєно вчене звання;
- надання пропозицій директору ІБХ НАН України щодо притягнення порушників норм і принципів академічної доброчесності, етики до відповідальності й накладення відповідних санкцій.
7.2 Комісія з етики створюється наказом директора Інституту терміном на п'ять років.
7.3 Комісію з етики очолює заступник директора з наукової роботи (голова комісії з етики).
До її складу входять:
- представник адміністрації;
- представники вченої ради;
- представник профспілкової організації;
- представник Ради молодих вчених.
До членів комісії з етики не можуть обиратися особи, які притягувалися до відповідальності за порушення норм і принципів академічної доброчесності, етики.
Члени комісії з етики, проти яких висунуто звинувачення в порушенні норм і принципів академічної доброчесності, етики, відстороняються від діяльності в комісії, а на їхнє місце обирається інша особа.

Заступник голови комісії з етики і секретар обираються з числа її членів на першому засіданні простою більшістю голосів шляхом відкритого голосування.
7.4 Організаційною формою роботи комісії з етики є засідання. Засідання проводяться у строки, які встановлюються виробничою необхідністю, зокрема, у разі виявлення випадків академічної недоброчесності.
7.5 Засідання комісії з етики вважається правочинним у разі, якщо участь у ньому приймає не менше двох третин членів. Рішення Комісії з етики вважається прийнятим, якщо воно підтримано простою більшістю голосів її членів відкритим голосуванням.
7.6 Розгляд конфліктної ситуації / апеляції ініціюється заступником директора з наукової роботи на підставі письмової заяви наукового працівника, працівника Інституту або здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD)/наукового ступеня доктора наук, в якій аргументовано викладається суть конфліктної ситуації. При розгляді зазначеної письмової заяви, в тих питаннях, що ним регулюється, застосовуються норми Порядку розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання (затверджений «08» вересня 2026р. №13).
7.7 Заява (у паперовій чи електронній формі) подається заступнику директора з наукової роботи.
7.8 Будь-який учасник наукової/освітньо-наукової/освітньої діяльності, який став свідком або має серйозну підставу вважати, що стався факт порушення академічної доброчесності, має право подати офіційну заяву до комісії з етики через завідувача відділу із подальшою передачею до комісії. У цьому випадку голова комісії з етики не пізніше, ніж через 10 днів після подання заяви оголошує про проведення позачергового засідання, на якому відбувається розгляд заяви. Особа, що подала заяву (далі - заявник), повинна викласти в ній аргументи, які свідчать про порушення академічної доброчесності, та надати відповідні докази.
7.9 За рішенням голови комісії з етики до її роботи можуть додатково долучатися інші співробітники та здобувачі ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD)/наукового ступеня доктора наук ІБХ НАН України.
7.10 У прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення особою академічної доброчесності не може брати участь особа, яка має конфлікт інтересів.
7.11 Комісія з етики протягом 10 днів проводить службове розслідування за поданою заявою і приймає рішення, яке оформляється відповідним протоколом, до якого додається звіт про порушення норм і принципів академічної доброчесності, етики.
7.12 Комісія з етики проводить розслідування стосовно дотримання процедурних питань, а не по суті заяви.

Процедура розгляду заяви про порушення академічної доброчесності включає такі стадії:
7.12.1. Повідомлення особи про подання заяви. Особа, яка підозрюється в порушенні академічної доброчесності (далі – відповідач) за заявою має бути ознайомлена із висунутою проти неї підозрою, особливостями процедури розгляду даного питання. Допускається право відводу відповідача щодо будь- якого члена Комісії, якщо підозри в його упередженості є обґрунтованими. Здобувач, науковий/науково-педагогічний працівник може визнати свою провину в допущеному порушенні. У такому разі розслідування щодо заяви не проводиться, а факт визнання провини враховується при визначенні виду академічної відповідальності.
7.12.2. Проведення розслідування.
Процедура розгляду питання передбачає:
- опитування свідків (свідком може бути будь-який учасник наукового/освітньо- наукового процесу, якому відомі обставини, що стосуються справи);
- вивчення першоджерел (публікації, підсумкові роботи);
- проведення консультацій з експертами (експертом може бути особа, якій доручено провести дослідження матеріальних об’єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про

обставини справи, й дати висновок із питань, які виникають під час розгляду справи і стосуються сфери її спеціальних знань);
- інші заходи, необхідні для проведення об'єктивного розслідування.
7.12.3. Завершення розслідування та підготовка висновку.
За результатами розгляду питання та з'ясування всіх істотних обставин комісія з етики готує письмовий висновок, який містить такі складові:
- вступна частина (дата складання та строки проведення розслідування, учасники процедури розгляду порушення норм і принципів академічної доброчесності, моральних правил чи етичних норм та зміст заяви);
- описова частина (інформація по суті питання, яка була розглянута комісією з етики);
- мотивувальна частина (обставини та докази, які комісія з етики взяла до уваги при вирішенні заяви);
- резолютивна частина (офіційні висновки та рекомендації для прийняття рішення).
7.12.4. Якщо будь-який член Комісії не погоджується зі звітом, він має право викласти окремо свою думку, що є невід'ємною частиною звіту.
7.12.5. Усі учасники розслідування мають бути ознайомлені з результатами розгляду заяви і, в разі наявності, подати письмові зауваження або заперечення до звіту.
7.12.6. Відповідач за заявою має право:
- знати про дату, час і місце проведення засідання та бути присутнім на ньому під час розгляду питання про притягнення його до академічної відповідальності; - ознайомитися з усіма матеріалами щодо встановлення фактів порушення норм і принципів академічної доброчесності, етики подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення норм і принципів академічної доброчесності, етики;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, вповноваженого розглядати апеляції.
7.13 Рішення комісії з етики про притягнення особи до академічної відповідальності має бути обґрунтованим, тобто ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення, або на підставі визнання особою факту порушення академічної доброчесності, етики та містити інформацію про конкретний вид порушення академічної доброчесності і санкцію за таке порушення.
7.14. Висновок комісії з етики про розгляд питання про порушення академічної доброчесності надсилається впродовж п'яти робочих днів директору ІБХ НАН України. Директор приймає рішення про винуватість або невинуватість особи, проти якої було подано заяву, та притягнення її до академічної відповідальності або застосування заходів дисциплінарного характеру (у випадку доведення вини відповідача). Прийняте рішення є підставою для видання відповідного наказу по ІБХ НАН України.
7.15. У випадку виникнення нових обставин справи або недостатнього вивчення комісією з етики усіх поданих матеріалів директор ІБХ НАН України може направити справу на додатковий розгляд.
7.16. Комісія з етики повинна забезпечити конфіденційність розгляду питання про порушення академічної доброчесності та не допускати поширення інформації за межі відповідних регламентних процедур. Тільки учасники процедури розгляду порушення академічної доброчесності можуть бути ознайомлені зі змістом заяви та матеріалами справи.
7.17. Рішення про притягнення до академічної відповідальності може бути оскаржене в письмовій формі впродовж десяти робочих днів з моменту ознайомлення з прийнятим рішенням. Апеляція подається на ім'я директора ІБХ НАН України, який призначає склад апеляційної комісії для повторного розгляду справи.
Дату, час та місце роботи апеляційної комісії повідомляють заявнику не пізніше ніж за один робочий день до відповідної дати.
Якщо автор кваліфікаційної роботи, представленого наукового видання та/або наукового результату, з приводу якої відбувається засідання апеляційної комісії, та/або особа, яка

подала повідомлення, не з’явилися на нього без поважних причин, питання розглядається за їхньої відсутності.
Апеляційна комісія розглядає питання та готує новий звіт про порушення норм і принципів академічної доброчесності, етики, який передає на розгляд директору ІБХ НАН України.
Остаточне рішення приймається директором ІБХ НАН України або уповноваженою ним особою.
Рішення директора ІБХ НАН України не оскаржуються, крім випадків, що передбачені Порядком розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання (затверджений «08» вересня 2026р. №13).

8. Прикінцеві положення

8.1. Дане Положення є чинним з моменту його затвердження директором ІБХ НАН України після розгляду цього Положення на засіданні Вченої ради ІБХ НАН України.
8.2. Зміни та доповнення до Положення розглядаються на засіданні Вченої ради ІБХ НАН України та затверджуються директором ІБХ НАН України.
8.3. Відповідальність та контроль за виконанням цього Положення несуть посадові особи ІБХ НАН України відповідно до їхніх функціональних обов’язків.